



Den Haag

dienst: dienstcode

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan de gemeenteraad

Datum

11 juli 2025

Onderwerp

Preadvies initiatiefvoorstel Haagse wijken aan zet

Ons kenmerk

DPZ/10902552

RIS321542

Contactpersoon

Arjan Brak

Dienst

Dienst Publiekzaken

Afdeling

DPZ Burgerzaken en verkiezingen

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

Arjan.brak@denhaag.nl

Op 6 maart 2025 is het initiatiefvoorstel 'Haagse wijken aan zet' (RIS321542) van het raadslid mevrouw Van Doorn en fractievertegenwoordiger mevrouw Frey aan de voorzitter van de gemeenteraad aangeboden.

Het college waardeert dit initiatiefvoorstel en kan het merendeel van de genoemde onderwerpen in het dictum omarmen. Hierbij biedt het college eerst een reactie en erna het advies over het initiatiefvoorstel per dictum aan uw raad aan.

Reactie college

Het college hanteert een positieve grondhouding ten aanzien van het voorstel en onderschrijft het belang van een wijkgerichte benadering van democratisering waarin samenwerking met organisaties uit de wijken en informele vormen van samenwerking centraal staan. Democratisering en participatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Beide richten zich op het versterken van het gezamenlijke vermogen van bewoners om invloed uit te oefenen op besluitvorming. De basisvoorwaarden, zoals inclusiviteit, gelijkheid en transparantie, moeten in alle fasen gewaarborgd zijn, zodat iedere bewoner zich daadwerkelijk gehoord voelt en in staat is om actief deel te nemen.

Inhoudelijk zijn er duidelijke parallellen met Nota Vitalisering van de Lokale Democratie (RIS309465) en de Inspraak- en Participatieverordening Den Haag 2024 (RIS319848). Daarmee biedt het voorstel niet alleen inspiratie, maar vormt het tevens een waardevolle impuls voor verdere beleidsontwikkeling en uitvoering op wijkniveau.

Verbinding met de Nota Vitalisering van de Lokale Democratie

De ambities in het initiatiefvoorstel sluiten goed aan bij de koers van de Nota Vitalisering van de Lokale Democratie (RIS309465), die inzet op versterking van participatieve, doe-, directe en representatieve democratie. De voorgestelde wijkscan geeft wijkgericht inzicht in de participatiegraad, infrastructuur en witte vlekken, en draagt zo bij aan de maatwerkdemocratie die de nota bepleit. Daarmee ondersteunt het voorstel het streven naar een inclusieve vorm van lokale democratie. Daarnaast sluit het initiatief aan bij de oproep uit de nota om bewoners meer democratische ervaringen te bieden, dicht bij huis.

Verbinding met de Participatieverordening

De uitvoering van het initiatiefvoorstel sluit aan bij de uitgangspunten van de vernieuwde Inspraak- en Participatieverordening Den Haag 2024 (RIS319848). In het Handboek voor samenwerking met de stad (RIS321405) beschrijven we dit als volgt: “Het gemeentebestuur investeert in een gemeenschap die betrokkenheid toont en initiatief neemt. Zodat zowel het college als de gemeenteraad het hele palet aan invalshoeken en belangen mee kan wegen in haar besluitvorming.” Het college kiest daarbij voor een brede scope op belanghebbenden die het democratisch landschap in de wijken vormgeven. “Bewoners organiseren zich op meer verschillende manieren, formeel en informeel. In verenigingen, stichtingen en andere rechtsvormen, zoals maatschappen en coöperaties. En in informele netwerken, via geloofsgemeenschappen, rolmodellen en zelforganisaties.”

Als bewoners vertrouwen hebben in hun gezamenlijke vermogen om veranderingen te bewerkstelligen, zijn ze meer geneigd om actief deel te nemen aan participatie en collectieve initiatieven. Daarom is het zinvol om het ‘participatielandschap’ van de stad Den Haag beter in kaart te brengen en de formele en informele organisatiestructuren per wijk in beeld te brengen, die bewoners de gelegenheid bieden om mee te doen.

De uitkomsten van de scan zullen dan ook richtinggevend zijn voor het formuleren van scenario’s voor versterking van wijkdemocratie, passend bij de kenmerken en context van iedere wijk. Hiermee wordt aangesloten bij zowel de geest als de kaders van de Inspraak- en Participatieverordening 2024 en de Nota Vitalisering van de Lokale Democratie.

Participatie en (wijk)democratie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar het is tegelijkertijd belangrijk te benadrukken dat ze niet hetzelfde zijn. Hoe breder de inspraak en de mogelijkheid voor participeren op wijkniveau, hoe beter het aansluit bij de diversiteit van Den Haag en de wensen van haar inwoners om mee te kunnen doen. Wijkdemocratie betreft de manier waarop op wijkniveau structureel invulling wordt gegeven aan democratische betrokkenheid en besluitvorming, bijvoorbeeld via bewonersorganisaties, klankbordgroepen of andere wijkgebonden (informele) structuren. Beide processen versterken elkaar: hoe meer en breder er ruimte is voor participatie, hoe sterker de democratische basis en de legitimiteit van het bestuur.

Planning en aanpak

Het college stelt voor om de uitwerking van het initiatiefvoorstel gefaseerd en zorgvuldig op te pakken, in samenhang met lopende programma’s in het kader van participatie en democratisering, zoals Haags Samenspel. Daarbij wordt voortgebouwd op bestaande structuren en reeds beschikbaar onderzoek, zoals de evaluatie van de bewonersorganisaties (RadarAdvies, 2024) en de reeds verzamelde signalen vanuit het veld.

In de loop van 2025 wordt gestart met de voorbereidingen van een integrale wijkscan. Deze scan moet inzicht geven in de huidige stand van zaken rond participatie in de 44 Haagse wijken, inclusief wensen en behoeften van bewoners en organisaties. Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan wijken zonder actieve bewonersinfrastructuur en aan ondervertegenwoordigde groepen, we brengen het netwerk aan organisaties van de wijken in kaart.

Het college streeft ernaar om in de eerste helft van 2026 een terugkoppeling te geven aan de gemeenteraad over de uitkomsten van de wijkscan, de opgehaalde inzichten en de mogelijke vervolgstappen.

Advies college per dictum

Het college acht het belangrijk om eerst de uitkomsten van de wijkscan af te wachten, alvorens te besluiten over verdere beleidskeuzes en -maatregelen. En zal om die reden ook niet vooruit lopen op wenselijke vormen om de wijkdemocratie te versterken (zoals bijvoorbeeld het instrument wijkraden of andere bekende vormen).

Het voorstel richt zich op diverse acties, deze zijn:

- I. *een wijkscan uit te voeren waarin in overleg met elk van de 44 wijken de behoefte aan democratische versterking in kaart wordt gebracht, gebruikmakend van bovenstaande opties en de resultaten van deze scan, inclusief financiële consequenties, in Q1 2026 aan de Raad terug te koppelen;*

Het college laat dit voorstel **aan de raad**, waarbij aandacht is voor de uitvoerbaarheid en de juiste afstemming met bestaande initiatieven.

- II. *deze scan te bekostigen door (een deel van) de in 2025 extra aan Haags Samenspel ter beschikking gestelde middelen te herallokeren;*

Het college laat dit voorstel **aan de raad**. Na goedkeuring door de raad zullen de benodigde middelen hiervoor beschikbaar worden gesteld.

- III. *te definiëren wat verstaan wordt onder wijkspecifieke en wijkoverstijgende projecten en stedelijke opgaven, gebruikmakend van bovenstaande opzet in paragraaf 4.4.1;*

Het college **ontraadt** dit voorstel. Het college vindt het voorstel om deze definitie nu al vast te stellen prematuur. Dit moet pas worden gedaan na de uitkomsten van de wijkscan, aangezien de scan inzicht zal bieden in de specifieke behoeften van de wijken. Pas dan kan er gericht beleid worden ontwikkeld voor zowel wijkspecifieke als wijkoverstijgende projecten.

- IV. *veelvuldig te communiceren met de wijk over het maken van deze scan en terugkoppeling goed te borgen, mogelijk in het kader van de wijkagenda's;*

Het college laat dit voorstel **aan de raad** en onderschrijft het belang van veelvuldige communicatie met de wijk over de wijkscan en de terugkoppeling daarvan. Het is van belang dat bewoners actief betrokken worden bij het proces en dat zij goed geïnformeerd blijven over de voortgang.

- V. *De kosten van behoeften per wijk in kaart te brengen, evenals voor de ambtelijke inbedding ervan op het stadhuis en in de stadsdelen;*

Het college **ontraadt** dit voorstel. Het college vindt het belangrijk om de kosten per wijk in kaart te brengen, maar adviseert om dit pas te doen na de wijkscan. De scan moet eerst de specifieke behoeften en mogelijkheden per wijk in beeld brengen, waarna het college kan beslissen over de financiële en ambtelijke inbedding ervan.

- VI. *Haags Samenspel en de stadsdeelmedewerkers in te zetten om bovenstaande zaken te begeleiden en uit te voeren;*

Het college laat dit voorstel **aan de raad**. Dit sluit aan bij de bestaande werkwijze en zorgt voor een brede, wijkgerichte aanpak. De inzet van medewerkers uit verschillende onderdelen van de gemeente versterkt de samenwerking en zorgt voor draagvlak binnen de wijken.

- VII. *te onderzoeken en terug te koppelen aan de Raad waarom bewonersorganisaties, zoals de Commissie Loosduinen, tot op heden regelmatig geen ontvangstbevestiging of inhoudelijke reactie ontvangen op hun adviezen.*

Het college laat dit voorstel **aan de raad**. Gezien de urgentie en het belang van transparante communicatie met bewonersorganisaties, stelt het college voor dit los te koppelen van de wijkscan. Dit kan bijvoorbeeld via een commissiebrief waarin de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de bevindingen en de acties die de gemeente gaat ondernemen om de communicatie met bewonersorganisaties te verbeteren.

Samenvattend onderschrijft het college de uitgangspunten van het voorstel, en zet zich in om via een stapsgewijze, inclusieve en uitvoerbare aanpak tot een duurzame versterking van wijkdemocratie te komen. Samen met formele en informele organisaties, stadsdelen, gemeentelijke diensten en de raad willen we toewerken naar een stelsel waarin elke wijk een passende vorm van participatie kent, en iedere bewoner zich gehoord en vertegenwoordigd voelt.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de locoburgemeester,

Ilma Merx

Robert van Asten